

Aleg. 105.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o regulacji rzeki Nowego Brnia z dopływami.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu swem o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych z dnia 4. października r. b. L. 42.970/89, które Wys. Sejm uchwałą z d. 19. października b. r. komisji gospodarstwa krajowego przekazał do załatwienia, podał był Wydział krajowy na stronie 8, iż nie omieszka w ciągu tegorocznej sesji przedłożyć Wys. Sejmowi ponownego wniosku na uznanie regulacji Nowego Brnia za przedsiębiorstwo krajowe, skoro tylko komisya kolaudacyjna przedłoży swe sprawozdanie i zestawienie rachunków spółki będzie wykończzone, a Wydział krajowy uzyska tem samem podstawę cyfrową do obliczenia kosztów robót, które przy tej regulacji wykonać jeszcze będzie potrzeba.

Gdy tak komisya kolaudacyjna czynności swe ukończyła i sprawę z nich zdała $\%.$ jak i rachunki spółki wodnej sprawdzone zostały, Wydział krajowy pozwala sobie przedłożyć ponownie Wys. Sejmowi sprawozdanie w tym przedmiocie z wnioskiem przy końcu umieszczonym.

Już w pierwszym swem sprawozdaniu z r. 1884 o popieraniu krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych na zasadzie ustawy państwowej z dnia 30. czerwca 1884 dz. u. p. Nr. 116 zwrócił Wydział krajowy uwagę Wys. Sejmu, że regulacja Nowego Brnia zasługiwałaby na uznanie tejże za przedsiębiorstwo krajowe, o co też już wówczas w relacji swej upraszała reprezentacya powiatu dąbrowskiego i tylko z uwagi na wysokość udziału kraju w kosztach, wobec licznych a nowych przedsiębiorstw melioracyjnych, proponował Wydział krajowy Wys. Sejmowi zastosowanie wymogu §. 4 p. 2. a powołanej ustawy t. j. przyznanie zasiłku w wysokości 30% kosztów budowy.

W następnym roku przedstawił nam znowu Wydział powiatowy w Dąbrowie (sprawozdanie z d. 20. listopada 1885 L. 1441) petycję stron interesowanych, wystosowaną do Wys. Sejmu o oddanie zarządu budowy Wydziałowi krajowemu, oraz ogłoszenie regulacji Nowego Brnia za przedsiębiorstwo krajowe, lecz ponieważ podówczas od wejścia w życie odnośnej ustawy specjalnej zaledwie kilka miesięcy upłynęło, uważaliśmy, że jeszcze nie jest na czasie przedłożyć Wys. Sejmowi jakikolwiek w tym kierunku wniosek.

To zapatrywanie nasze podzielała również komisya gospodarstwa krajowego i obecnie przez usta swego sprawozdawcy, dzisiejszego Ekscelencyi Marszałka uznała, że roboty prowadzone przez tak zbiorowe ciało, jakim jest spółka wodna, nie mogą z powodu częstszych sprzeczności interesów członków spółki postępować z taką szybkością i akuratnością, jaka byłaby pożądaną w interesie tak ważnych dla kultury krajowej przedsiębiorstw, jednak z powodu powyżej przez nas podanego, iż nie należy zmieniać dopiero co sankcyonowanej ustawy i w ogóle dla zasady, że zmiany tego rodzaju postanowień zapadłych w drodze ustawodawczej powinny wchodzić do Wys. Sejmu tylko jako przedłożenia Wydziału krajowego, postawiła komisya gospodarstwa krajowego wniosek przejścia do porządku dziennego nad odnośną petycją stron interesowanych, a Wys. Sejm przychylił się do tego wniosku uchwałą z dnia 21. grudnia 1885 L. 678.

Gdy wreszcie w roku zeszłym Wydział powiatowy dąbrowski sprawozdaniem z d. 28. sierpnia 1888 L. 1499 przedstawił nam ponownie petycję 14 obszarów dworskich i 10 gmin do Wys. Sejmu o uznanie regulacyi Nowego Brnia za przedsiębiorstwo krajowe, a nadto przewodniczący spółki wodnej p. Jan baron Konopka relacją z d. 10. września 1888 zwrócił naszą uwagę na potrzebę zmiany ustawy o regulacyi tej rzeki w tym kierunku, ażeby czas trwania robót został przedłużonym, gdyż w terminie przepisany ustawą budowa nie może być wykończoną, przedłożyliśmy Wys. Izbie wyczerpujące sprawozdanie w tym przedmiocie, które uchwałą z d. 5. października 1888 przekazane zostało komisji gospodarstwa krajowego.

W przedłożeniu tem, które, jak to już w tegorocznem sprawozdaniu naszym o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych wspominamy, nie zostało przez komisję załatwione i nie weszło na porządek dzienny obrad Wys. Sejmu, przedstawiliśmy wypik naszych badań nad tą sprawą, które tu powtarzamy, uzupełniwszy je datami zebraniami z przebiegu robót w roku bieżącym.

I tak, z załączonego zestawienia rachunków spółki wodnej dla regulacyi Nowego Brnia (Alegat 2) okazuje się, że o ile dotychczasowy rezultat budowy jest niepokaźny, o tyle z drugiej strony wydatki nieproduktywne przedstawiają zanadto wysoką sumę.

A mianowicie, podczas gdy koszta właściwej budowy w tem pięcioleciu wynoszą 144.926 zł. 16 ct., zamiast preliminowanej ustawą sumy 303 915 zł. t. j. zaledwie 47%, to koszta administracyi, które przy podobnych budowlach nie przenoszą zwykle 7% kosztów robót, wynoszą dotychczas 18.011 zł. 34 ct., która to kwota ze względu na wykazane powyżej koszta przedstawia 12⁴/₁₀₀ wydatku na właściwą budowę.

Gdy nadto koszta komisyj i katastru konkurencyjnego dosięgają przy regulacyi Nowego Brnia wcale poważnej sumy 17.883 zł. 43 ct. czyli 4% sumy kosztorysowej, to zachodzi słuszną obawa, że pomimo znacznej rozległości okręgu konkurencyjnego strony interesowane będą nad możność obciążone.

Z uwagi tedy, że do tego niekorzystnego wyniku robót przyczynił się głównie brak obznajomionego ze sprawą i doświadczonego zarządu jaki jest konieczny dla tak znacznego, bo prawie dwa powiaty obejmującego przedsiębiorstwa, a jakiego spółka wodna mimo niezaprzeczonej gorliwości i szczerych chęci wytworzyć nie zdoła; następnie gdy z dotychczasowej pięcioletniej praktyki okazało się, że nie tylko roboty nie mogą być przez spółkę wykonane w terminie oznaczonym ustawą, ale nadto koszta administracyi, które wedle ustawy wyłącznie spółka ponosi, nadmiernie obciążają strony interesowane, postanowiliśmy, w uwzględnieniu tylekrotnych przedstawień reprezentacyi powiatu dąbrowskiego i zeszłorocznej uchwały komisji gospodarstwa krajowego, objąć tymczasowo w zarząd roboty regulacyjne na Nowym Brniu i jego dopływach, a Wys. Sejmowi przedłożyć ponowny wniosek na uznanie tej największej z dotychczas przez Wys. Izbę uchwalonych robót melioracyjnych za przedsiębiorstwo krajowe przy równoczesnem przedłożeniu terminu ukończenia budowy do r. 1895.

Na poparcie jeszcze powyższych wywodów pozwala sobie Wydział krajowy porównać koszty, jakie wedle odnośnych ustaw specjalnych, obowiązane są ponosić strony interesowane przy przedsiębiorstwach krajowych na Powiślu, z kosztami, które dotkną uczestników spółki wodnej dla regulacji Nowego Brnia.

Porównanie to w tym wypadku o tyle jest dopuszczalne i charakterystyczne, że wszystkie te roboty znajdują się w tych samych warunkach i te same korzyści mają zapewnić interesowanym.

A mianowicie, pod czas gdy

przy regulacji Kisieliny wynosi przeciętny 30% datok konkurencyjny z 1 morga	3 zł. 12 ct.
" " Łęgu " " " " " " " " " "	4 " 07 "
" " Trześniówki " " " " " " " " " "	4 " 75 "
" " Nowego Brnia " " " " " " " " " "	7 " 37 "

przy przejściu spółki Nowego Brnia na przedsiębiorstwo krajowe, niekorzystny stosunek ten nieco się polepszy bo przeciętny 30% datok konkurencyjny z 1 morga wynosić będzie 5 zł. 55 ct., zawsze jednak będzie on wyższym, aniżeli to ma miejsce przy innych sąsiednich przedsiębiorstwach melioracyjnych.

Jeżeli jeszcze ten ważny wzgląd weźmiemy na uwagę, że ten stosunkowo wysoki datok konkurencyjny dotyka właśnie te okolice, które prawie rok rocznie są zalewane, to nasuwa się słuszna obawa, podniesiona w relacji Wydziału powiatowego w Dąbrowy z dnia 27. września b. r. l. 1437, że z powodu ciągłych kłesk powodzi i nieurodzaju ściąganie datków konkurencyjnych w wysokości projektowanej pierwotną ustawą będzie prawie niemożliwym. Przytem roboty melioracyjne w tych stronach nie ograniczą się jedynie na regulacji Nowego Brnia i jego dopływów, lecz dokładne osuszenie zabagnionych łąk i podmokłych pól wymagać będzie licznych robót dodatkowych, całego szeregu kanałów osuszających i nawadniających, które będą konieczne dla zupełnego wyzyskania korzyści z regulacji Nowego Brnia i jego dopływów, a których kosztów już wyłącznie poniesione być muszą przez strony interesowane.

Dlatego, ażeby doprowadzić skutecznie do końca dzieło tak doniosłe dla podniesienia kultury na obszarze wynoszącym więcej niż 31.000 morgów, Wydział krajowy po zebraniu dostatecznych dat, które wykazały dowodnie potrzebę zmiany dotyczącej ustawy, a tem samem konieczność poniesienia większej ofiary ze strony kraju i państwa, nie waha się wniosek swój zeszlóroczny ponowić.

W razie przyjęcia przez Wysoką Izbę tego wniosku, należałoby podobnie jak przy innych przedsiębiorstwach krajowych utworzyć oddzielny fundusz regulacyjny, z którego byłyby pokryte nie tylko koszty właściwej budowy, lecz także i koszty przyszłego zarządu, które dotychczas wraz z kosztami komisji i katastru konkurencyjnego, pokrywała według ustawy wyłącznie spółka wodna.

Po utworzeniu takiego osobnego funduszu regulacyjnego dla Nowego Brnia i jego dopływów, zostającego pod zarządem Wydziału krajowego, winna będzie spółka wodna, której dotychczas na mocy ustawy z dnia 13. maja 1885 Dz. u. kr. Nr. 34. były asygnowane zasiłki krajowe i państwowe, wpłacić do tego funduszu zapadłe w myśl wymienionej wyżej ustawy:

a) pierwsze pięć rat zasiłków krajowych w kwocie	91.174 zł. 50 ct.
b) " " " " państwowych "	91.174 " 50 "
c) " " " " prestacyj członków spółki "	121.566 " — "

Razem 303.915 zł. — ct.

Od tej sumy jednak potrącić należy koszty wykonanej dotychczas przez spółkę budowy, które według załączonego aktu kolaudacyjnego wynoszą kwotę 138.399 zł. 38 ct., oraz koszty dalszej budowy, którą Wy-

dział krajowy na mocy §. 23. statutu spółki wodnej na rachunek jej prowadzić będzie do czasu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Ponieważ koszty całej regulacji wynosić mają sumę . . . 460.000 zł. — ct.

Zatem do pokrycia uzupełniającej reszty w kwocie . . . 156.085 zł. — ct.
mają się przyczynić, począwszy od r. 1890.

a) fundusz krajowy zasiłkiem w kwocie	92.825 zł. 50 ct.	
celem uzupełnienia uiszczonych już 5 rat		
po 18.234 zł. 90 ct. = 91.174 zł. 50 ct.		do sumy 184.000 zł. = 40% od 460.000 zł.
b) fundusz państwowy zasiłkiem w kwocie	46.825 zł. 50 ct.	
celem uzupełnienia mających się uiszczyć 5 rat		
po 18.234 zł. 90 ct. = 91.174 zł. 50 ct.		do sumy 138.000 zł. = 30% od 460.000 zł.
c) wreszcie spółka wodna dla regulacji		
Nowego Brnia kwotą	16.434 zł.	
celem uzupełnienia mających się uiszczyć 5 rat		
po 24.313 zł. 20 ct. = 121.566 zł.		do sumy 138.000 = 30% od 460.000 zł.
Razem	303 915 zł. 156.085 zł.	460.000 zł.

W zeszłorocznym sprawozdaniu Wydział krajowy przyjął na koszty całej regulacji		
Nowego Brnia z dopływami kwotą		459.790 zł.
dodając do kosztów właściwej budowy, obliczonych w pierwotnym kosztorysie na		425.481 „
na koszty przyszłego zarządu		25.000 „
i na koszty katastru konkurencyjnego		9.309 „
Razem		459.790 zł.

Gdy jednakowoż przy dyskusji nad tym przedmiotem w komisji gospodarstwa krajowego odezwały się poważne głosy, że koszty katastru konkurencyjnego powinna wyłącznie pokryć spółka wodna, przeto w niniejszem przedłożeniu opuszczamy tę kwotę.

Natomiast wobec znacznych, chociaż przez komisję kolaudacyjną usprawiedliwionych przekroczeń pierwotnego kosztorysu, szczególnie w rubrykach na koszty konserwacji i wydatki nieprzewidziane uważamy za konieczne podwyższyć odnośne rubryki. A mianowicie pozostawiając na koszty zarządu, które po wejściu w życie niniejszej ustawy ponosić musi fundusz regulacyjny, a które dotychczas spółka wodna obowiązana była wyłącznie pokrywać kwotę 25.000 zł. — ct.

podwyższamy rubrykę na koszty utrzymania w czasie budowy o kwotę 5.305 „ 02 „
a wydatki nieprzewidziane o kwotę 4.213 „ 98 „

Razem . 34.519 zł. — ct.

tak, iż z preliminowaną pierwotnym kosztorysem kwotą . . . 425.481 „ — „
całkowita suma kosztów regulacji Nowego Brnia z dopływami wynosić będzie 460.000 zł. — ct.

W razie przedłużenia pierwotnego siedmioletniego okresu budowy o cztery lata, musiałyby przeznaczone na fundusz regulacyjny Nowego Brnia datki być rozłożone na sześć różnych rat rocznych (począwszy od r. 1890) i przedstawiałyby rocznie następujące kwoty:

1. ze strony kraju	15.470 zł. 92 ct.
2. ze strony państwa	7.804 „ 25 „
3. ze strony spółki wodnej	2.739 „ — „

razem rocznie 26.014 zł. 17 ct.

W ten sposób uiszczana dotychczas na cel regulacji Nowego Brnia rata roczna z funduszu krajowego mimo ogólnego podwyższenia wskutek rozłożenia na dłuższy okres

czasu obniży się o kwotę 2763 zł. 98 ct., zaś rata państwowa funduszu melioracyjnego z tego samego powodu o kwotę 7739 zł., a nie tylko spółka wodna, która pokryć musi dotychczasowe wysokie koszty zarządu, komisyj i katastru konkurencyjnego znacznej dozna ulgi, lecz także należyte i ekonomiczne wykonanie robót zostanie zapewnionem.

Spodziewając się, że J. E. Pan Minister rolnictwa nie odmówi podwyższenia zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego w kwocie 10.355 zł. 70 ct., a oraz że Wysoki Sejm w interesie sprawy obchodzącej żywo 43 gmin i 39 obszarów dworskich w dwóch powiatach przychyli się do prośby Reprezentacyi powiatu dąbrowskiego, poważamy się przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony % projekt ustawy o wykończeniu regulacyi rzeki Nowego Brnia z dopływami.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 27. października 1889.

Marszałek krajowy:
Tarnowski w. r.

Sprawozdawca:
Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Protokół kolaudacyjny

spisany wskutek rozporządzenia Wydziału krajowego z 19. czerwca 1889 r. L. W. 21.544 w Słupcu 14. sierpnia 1889 r. w celu odbioru w myśl §. 28. statutu spółki wodnej dla regulacji Nowego Brnia z dopływami, robót wykonanych przez rzeczoną spółkę.

W skład komisji kolaudacyjnej wchodzi:

1. Ze strony c. k. Namiestnictwa, p. Maciej Moraczewski c. k. radca budownictwa, delegowany rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z 11. maja 1889 r. l. 29.749.
2. Ze strony Wydziału krajowego:
 - a) p. Józef Jankowski inżynier krajowego biura melioracyjnego, delegowany powołaniem na wstępie rozporządzeniem Wydziału krajowego,
 - b) ks. Franciszek Baliński proboszcz w Słupcu, delegat Wydziału krajowego do spółki wodnej dla regulacji Nowego Brnia z dopływami,
 - c) p. Tadeusz Sikorski inżynier kraj. biura melioracyjnego, wykonujący inspekcję robót.
3. Ze strony spółki wodnej: Prezes Rady pow. dąbrowskiej p. Seweryn Kisielewski, zastępca przewodniczącego i delegat spółki wodnej, któremu towarzyszy kierownik budowy p. Maryan Röhrich.

Przedmiot kolaudacji.

Przedmiotem kolaudacji, czyli odbioru robót, są budowy wykonane na przestrzni głównego koryta rzeki Nowego Brnia od ujścia do Wisły klm. 0 + 000 do ujścia potoku Zgórsko z lewego brzegu przy klm. 8 + 310.

Stan znaleziony.

Komisja kolaudacyjna przeprowadziła oględziny prac na miejscu i zbadała szczegółowo wszystkie roboty i objekta, tudzież stwierdziła przez pomiary próbne na podstawie złączników, które sporządził inżynier p. Józef Jankowski, a które stanowią część składową niniejszego protokołu, zawierają:

a) Profil podłużny projektowanego koryta rzeki Nowego Brnia od klm. 0+000 do klm. 8+310 z uwidocznieniem kolorem niebieskim rzędnych dna, oraz rzędnych obu wałów, jako też samego dna niebiesko i wałów zielono, według wykonania a w szczególności według niwelacji podwójnie wykonanej dnia 6. sierpnia i dnia 10. sierpnia 1889 i nawiązanej do punktów stałych 1884 r.

b) Profile poprzeczne wykazanego koryta w porównaniu z korytem normalnym przyjętem w projekcie.

c) Częściową sytuację dla wykonania wykonanych robót co następuje:

1. Roboty ziemne wykonano zgodnie z projektem, koryto ma głębokości w środku w ogólności większe o 10—20 cm. od projektowanej, wały mają wysokość dostateczną.

Ruch w ziemi był w korycie wód wielkich bardzo zbliżony do zaprojektowanego, w korycie zaś małej wody o tyle większy, że z powodu wyższego stanu wody, aniżeli przyjęto w projekcie, najdolniejszą warstwę wielkiego koryta wybierano z pod zwierciadła wody i zaliczono ją do wykopu małego koryta.

Oprócz tego małe koryto już po wykonaniu zostało częściowo zamulone i trzeba było z niego znaczną masę namułu i piasku po raz drugi usunąć.

2. Ubezpieczenia szkarpi i dna wypadły w niektórych punktach odmiennie od projektu.

W kilku miejscach wykonano na szkarpach obitkę faszynową miasto odarniowania; uczyniono to naprzeciw wybiegu potoka Zgórsko, w paru silniejszych krzywiznach i w pobliżu Wisły dla lepszego zabezpieczenia.

Płotki podłużne ustawiające brzegi koryta małej wody opuszczono w kępie nad Wisłą na przestrzeni, w której użyto starego koryta mającego brzegi wikliną porośłe.

Gdzie szkarpa koryta wielkiej wody przecina się z dnem, ustawiono w miejscach na obsuwanie się narażonych, płotki jednorzędowe.

Celem wyrównania dna koryta wielkiej wody przez chwywanie namułu w kępach nad Wisłą ustawiono kilka systemów płotków dwurzędnych podścielanych, wypełnionych ziemią.

Ponieważ dla ułatwienia komunikacji w celach gospodarskich konieczne były w wielu miejscach przejazdy przez uporządkowane koryto Brnia, przeto wykonano takowe w formie ramp do dna rzeki sprowadzonych, częściowo wyściółką ustalonych, a ogrodzonych z obu stron jednorzędowymi płotkami.

3. Szluz i przepusty w ilości siedmiu wykonano wedle projektów z temi jednak zmianami, iż

a) wzmocniono zafundamentowanie wszystkich szluz z powodu grząskiego gruntu, tudzież ustawiono przy typach Nr. 4 i 5 gęściej ramy wewnętrzne.

b) użyto przy szluzie Nr. 1 materiału dębowego, miasto sosnowego.

c) wyprowadzono od odpływów szluz do koryta małej wody znaczne rowy, które częściowo zabezpieczono w dnie wyściółką a w dolnych krawędziach szkarpi, pojedynczemi płotkami, tudzież wyrównano spadki między dnami szluz a starych rowów od przypływów.

4. Mosty oba t. j. w gościńcu szczucińsko-bugajskim i w trakcie ze Szczucina do Mielca wykonano wedle projektów, gdy jednak most pierwszy jest o 4 mtr. od drugiego dłuższy i ma 3 otwory miasto 5, co ułatwia odpływ wysokich wód i lodów i skutkiem tego wymagał silniejszych (zazębionych) dźwigarów, przeto kosztą jego wypadły wyżej od mostu w trakcie szczucińsko-mieleckim.

Wykonanie.

Komisya kolaudacyjna przekonała się, że wszystkie roboty tak kosztorysowe jak i nadkosztorysowe zostały wykonane w sposób racjonalny, że to co zrobiono ponad kosztorys było rzeczywiście niezbędnie potrzebne, i że przeciwko uznaniu dotychczasowego postępu uporządkowania Nowego Brnia, jako wszelkim technicznym wymaganiom odpowiadającego żadna przeszkoda nie zachodzi.

Komisya wyraża przekonanie, że dla ułatwienia w przyszłości konserwacji Nowego Brnia w części już uregulowanej i w przestrzeniach dopiero uregulować się mających należałoby:

a) dno koryta dla wielkiej wody, przeważnie wegetacyi pozbawione obsiać stosownie złożonymi mieszankami;

b) płotki jednorzędowe ustalające brzegi koryta małej wody wykonywać jak dotąd z palików sosnowych, ale ze świeżej wikliny, któraby puściwszy pędy, brzegi te stale zabezpieczyła. Przy corocznem obcinaniu pędów wiklina nie wywoływa zamuleń, a płotki z niej nie będą potrzebowały takich napraw, jakich koniecznie potrzebują płotki z suchego chrustu wierzbowego wystawione na zmienne działanie wody i powietrza.

Koszta wykonania.

Wedle rachunków budowy przedłożonych przez wydział spółki regulacyi Nowego Brnia z dopływami, których rzeczowe i liczbowe sprawdzenie przez biuro melioracyjne i oddział rachunkowy Wydziału kraj. zastrzega się, wynoszą koszta uporządkowania tej przestrzeni Nowego Brnia, która jest przedmiotem niniejszej kolaudacyi 138.399 zł. 38 ct.

Porównanie wydatków w kosztorysie przewidzianych z wydatkami rzeczywistymi.

Ponieważ wedle załączonego zestawienia, kosztorys na podstawie którego preliminowano w ustawie regulacyi Nowego Brnia ogólną sumę kosztów na	425.481 zł. w. a.
zawierał na przestrzeń już uregulowaną kwotę	108.037 zł. " "
a ponieważ wedle poprzedzającego ustępu niniejszego protokołu rzeczywiście wydano	138,399 zł. 38 ct.
przeżeto przekroczone o	30.362 zł. 38 ct.

Załącznik 4. wykazuje szczegółowo, przy których częściach robót i z jakich powodów powstało to przekroczenie, wynoszące około 28% pierwotnej sumy kosztorysowej.

Komisya kolaudacyjna uważa przekroczenie to jako usprawiedliwione i żywi przekonanie, że niektóre czynniki powodujące je nie objawią się przy dalszym postępie budowy jak n. p. koszta oczyszczenia korzta małych wód z namulów, które osiadły w niem dlatego, że nie można było wybrać tego koryta od dołu, bo tam trzeba było przedewszystkiem rozszerzyć koryto wielkiej wody i zakryć je obwałowaniem.

Z drugiej strony atoli komisya kładzie nacisk na okoliczność, że gdyby w dalszym toku regulacyi Nowego Brnia powstać miały wydatki nadkosztorysowe, stosunkowo równie znaczne jak dotychczas, to całkowite przekroczenie osiągnęłoby cyfry bardzo poważnej. Rzeczą jest niezbędną, aby wszystkie władze i organa interesowane przy tych pracach, a w szczegól-

ności właściwa spółka wodna z całą energią i jak największą systematycznością dążyły do tego, iżby oszczędnościami przy regulacji następnych przestrzeni Nowego Brnia, starano się pokryć przekroczenie w niniejszym akcie wykazane.

Delegat Wydziału spółki wodnej i zastępca przewodniczącego p. Seweryn Kisielewski ze swej strony dodaje, że można prawie na pewne spodziewać się takich oszczędności, gdyż jest nadzieja, że powody dotychczasowych przekroczeń w dalszym ciągu już zachodzić nie będą, a mianowicie:

Spółka rozpoczęła roboty za subwencje w części swojej asygnowane, zanim projekt wykończonym został, nie miała więc w rękach kosztorysu. Następnie prowadziła roboty według projektu inżyniera Jankowskiego, a kosztorys ten już znacznie był wyższym od sumy 425.481 zł. służącej za podstawę do ustawy o regulacji Nowego Brnia.

Gdy jednak kosztorys ten wskutek polecenia Ministerstwa zmieniony został i niższy do pierwotnej cyfry 425.481 zł., podczas gdy roboty mające być wykonane znacznie zwiększone zostały, to naturalnem jest, że mamy przekroczenia w porównaniu z kosztorysem ostatecznym, chociaż nie byłoby tychże, gdyby wzięto za podstawę wyższy kosztorys inżyniera Jankowskiego, według którego znaczna część robót faktycznie wykonaną została.

Wreszcie i to podnieść należy, że dla braku funduszków roboty były przez ubiegłe lata dorywczo prowadzone, nie wtedy, kiedy czas do robót był stosowny, ale wtedy kiedy subwencje udzielone były. W końcu wskutek zmiany projektu w ciągu robót, wykonano wiele robót podwójnym kosztem. N. p. w pierwszym projekcie miały być wały darniowane, w drugim zaś szkarpy koryta. Spółka wodna więc wykonała trzymając się ściśle projektów i jedno i drugie, przyczem i robota ziemna się zwiększyła, bo nieodarniowane szkarpy koryta zostały przez wodę i lody tak zniszczone, że zupełnej rekonstrukcyi wymagały.

Otóż to są wszystko czynniki, które więcej powtarzać się nie będą, mamy więc głębokie przekonanie, że dalszy ciąg robót wypadnie znacznie taniej, przez co oszczędnościami dotychczasowe przekroczenie pokryć będzie można.

Seweryn Kisielewski mp., delegat spółki, Röhrich, inżynier spółki.

Ponieważ co dopiero wyłuszczone zapatrywanie licuje w zupełności ze wszystkimi wywodami niniejszego protokołu, a tem samem nie daje powodu do jakichkolwiek uwag, przeto na tem akt kolaudacyjny zakończono.

Maciej Moraczewski mp., c. k. radca budownictwa. Seweryn Kisielewski, delegat spółki. Ks. Franciszek Baliński, delegat Wydziału krajowego. Tadeusz Sikorski, inżynier kraj. biura melioracyjnego. Józef Jankowski, inżynier kraj. biura melioracyjnego. M. Röhrich, inżynier spółki wodnej.

Zestawienie rachunków

Spółki wodnej dla regulacji rzeki Nowego Brnia z dopływami
od r. 1884. po wrzesień 1889.

Poz.		zł.	ct.	zł.	ct.
Dochody.					
<i>a) Rzeczywiste.</i>					
1	Datki z funduszu krajowego	73.639	30		
2	„ z c. k. skarbu państwa	72.939	60		
3	Zapomogi c. k. skarbu państwa na pokrycie datków konkurencyjnych	2.193	80		
4	Datki od zarządów dóbr	500	—		
5	Ze sprzedaży narzędzi i materiałów	126	96		
6	Odsetki:				
	a) od lokowanych zapasów gotówki . 2.328 zł. 81 ct.				
	b) za kupony od obligacyj komunalnych Banku krajowego 309 „ 03 „				
	c) zwrot przedpłaconych odsetek od pożyczki 172 „ 22 „	2.810	06	152.209	72
<i>b) Przenośne.</i>					
7	Pożyczki zaciągnięte:				
	a) w gotówce 58.000 zł.				
	b) w obligacjach komunalnych Banku krajowego 25.000 zł., po kursie 99 zł. . 24.750 „	82.750	—		
8	Zaliczki zwrócone i wyrachowane	367	—	83.117	—
	Suma dochodów	—	—	235.326	72
	c) Zapas kasowy początkowy	—	—	—	—
	Razem	—	—	235.326	72

Poz.		zł.	ct.	zł.	ct.
Wydatki.					
<i>a) Rzeczywiste.</i>					
A) Regulacja Nowego Brnia.					
1. od km. 0.000 do km. 8.310.					
1	Wykupno gruntów	8.415	62		
2	Roboty ziemne	87.752	05		
3	Ubezpieczenia	6.599	93		
4	Szluzy i przepusty	8.474	46		
5	Mosty	8.687	71		
6	Konserwacja	6.787	35		
7	Nieprzewidziane	11.682	26	138.399	38
2. od km. 8.310 w górę.					
1	Roboty ziemne	3.117	30		
2	Ubezpieczenia	281	10		
3	Szluzy	1.024	84	4.423	24
B) Regulacja Rybnicy.					
1	Roboty ziemne	369	77		
2	Ubezpieczenia	208	27	578	04
C) Regulacja Zgórska.					
1	Roboty ziemne	1.089	05		
2	Ubezpieczenia	436	45	1.525	50
D) Wydatki wspólne.					
1	Materyały, narzędzia i sprzęty pozostałe	—	—	5.462	91
2	Koszta projektu, katastru konkurencyjnego i komisyj	17.883	43		
3	„ zarządu	18.011	34	35.894	77
				186.283	84
<i>b) Przenośne.</i>					
1	Pożyczki spłacone: a) w kapitale	40.625	—		
	b) w odsetkach	4.924	38		
2	Koszta wygotowania obligacyj i różne drobne	235	58		
3	Zatrzymane rezerwy	950	—		
4	Zaliczki dane	367	—	47.101	96
	Suma wydatków	—	—	233.385	80
	c) Zapas kasowy ostateczny	—	—	-1.940	92
	Razem	—	—	235.326	72

Przedłożenie Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia o wykończeniu regulacji rzeki Nowego Brnia z dopływami.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacja rzeki Nowego Brnia z dopływami, która rozpoczęta została na podstawie ustawy z dnia 13. maja 1885 Dz. u. kraj. Nr. 34 przez przymusową spółkę wodną jako przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego, ma być wykończoną począwszy od r. 1890 w ciągu lat sześciu jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma uzupełniony w r. 1887 przez krajowe biuro melioracyjne i zatwierdzony rozporządzeniem ministerstwa rolnictwa z dnia 12. października 1887 l. 9811 projekt rządowy z r. 1875, preliminujący koszta właściwej budowy na 425.481 zł., które z kosztami zarządu za czas w §. 1. wskazany, a obliczonymi na 25.000 zł., tudzież podwyższeniem kosztów utrzymania w czasie budowy o 5.305 zł. 2 ct. i wydatków nieprzewidzianych kosztorysem o kwotę 4.213 zł. 98 ct., przedstawiają koszta całej regulacji w sumie 460.000 zł.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z administracją państwa w obrębie granic powyższej sumy kosztów budowy.

§. 3.

Koszta wykończenia budowy wraz z podwyższonymi wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i nieprzewidzianym kosztorysem, zarówno jak i koszta zarządu począwszy od r. 1890,

pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do tego funduszu regulacyjnego wpłacone być mają przedewszystkiem przez spółkę wodną zapadłe w myśl ustawy z dnia 13. maja 1885 Dz. u. kraj. Nr. 34 pierwsze pięć rat zasiłków krajowych i państwowych oraz prestacyj uczestników spółki wodnej za lata 1885 do 1889 w kwocie 303.915 zł. z potrąceniem kosztów wykonanej dotychczas budowy, a wynoszących wedle aktu kolaudacyjnego z dnia 14. sierpnia 1889 kwotę 138.399 zł. 38 ct., oraz kosztów dalszej budowy, którą Wydział krajowy na rachunek spółki wodnej prowadzić będzie do czasu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Do pokrycia uzupełniającej reszty do sumy 460.000 zł. w kwocie 156.085 zł. mają się przyczynić począwszy od r. 1890:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w kwocie 92.825 zł. 50 ct. celem uzupełnienia uiszczonych już pięciu rat do wysokości czterdziestu procent wskazanych powyżej kosztów całej regulacji (460.000);

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu I. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w kwocie 46.825 zł. 50 ct. celem uzupełnienia mających się uiszczyć w myśl ustawy z dnia 13. maja 1885 Dz. u. kraj. Nr. 34 pięciu pierwszych rat zasiłków państwowych do wysokości trzydziestu procent kosztów regulacji;

c) wreszcie spółka wodna dla regulacji rzeki Nowego Brnia z dopływami kwotą 16.434 zł. celem uzupełnienia mających się uiszczyć w myśl powołanej pod b) ustawy krajowej pierwszych pięciu rat prestacyj do wysokości trzydziestu procent kosztów regulacji.

§. 4.

Rozłożeniem i ściąganiem datków stron interesowanych zajmie się zawiązana w myśl §. 1. ustawy z dnia 13. maja 1885. Dz. u. kraj. Nr. 34 spółka wodna dla regulacji Nowego Brnia wraz z dopływami, której zakres działania w zastosowaniu do niniejszej ustawy określą dodatkowe postanowienia statutu mające się ułożyć przez władzę polityczną.

§. 5.

Wyszczególnione w §. 3. pod a), b), c) zasiłki krajowe i państwowe oraz prestacye spółki wodnej mają być uiszczone do funduszu regulacyjnego, począwszy od r. 1890 w sześciu równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzony osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacji gruntów, jako kapitału zakładowego;
2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;
3. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia szkap koryta.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacji budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, począwszy od r. 1890, zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmuje Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i spółce wodnej dla regulacji Nowego Brnia wraz z dopływami przyznanym będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe ministerstwa.

§. 8.

Sprzeczne z niniejszą ustawą postanowienia ustawy z dnia 13. maja 1885 Dz. u. kraj. Nr. 34 tracą moc obowiązującą.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.
